

»Народ« излази свакога дана по подне.

Штампариа се налази у улици Колумбо број 6.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.
Огласи и белешке наплаћују се по погодби.
Редакција је у улици Колумбо број 6.

ПОСЛЕДЊИ РАЗЛОГ

Мисао о великој Југословенској Држави испирала се, бистрила и кристалисала, док најзад, у последњим данима, са Крфском Декларацијом није добила своју последњу, врло изражену и врло рељефну форму.

Кад је најзад та мисао постала интерес човечанства, и природна последица прокламованог принципа: самоопределење и заштита малих народа, и тиме ушла у домен остварљивих теорија, појављују се »последњи противразлози«, који чине утисак последњих одјека једне велике битке.

Ти би разлози требали да оборе оно што се дедсницама теорисало у нашем народу, што је постало читавом религијом, која је имала своје апостоле из своје средине, и што се најзад читавих пет година и крвљу ствара. Ми не живимо у времену Сеобе Народа кад су се државе отписивале и стварале по вољи освајача. И можда, литература о питању народности никада није била богатија него данас. И може се рећи, да је она највећим делом основана аргументима црпљеним из нашег проблема.

Кад већ није помогло просто и злонамерно подметање страха Италијанима од Југословена, већ су оба народа примила оберучке Бисолатијеву крилату парољу: »Јадранско Море ће спојити та два на-

рода, а не раздвојити.« — хвата се сада за верско питање. То је последњи покушај да се политички разједине она три дела нашег народа, који су већ идејно снажно спојени. Клерикална италијанска струја, која се толико противила уласку Италије у рат, није моћна да се емандипује од својих традиција. Клерикална »Кориере д'Италија« пише: »Докле се Св. Синод Распућина и царице Немице противио унији Хрватске са Србијом могло се мирно спаваати. У Хрватској и Словеначкој одељеним од Србије, католици су били у великој већини према православнима. Али када је пао Распућин и Св. Синод, револуционарна Русија је прогласила слободу вероисповести и више се не сме противити унији Хрватске и Словеначке са Србијом. Ово је невоља.«

Ми можемо бити поносити, јер је верски проблем у нас најсрећније решен. Не само да је из хуманитета и политичких разлога наш Устав дао слободу вероисповести, већ су у истини верска питања била увек далеко од нашег јавног и грађанског живота.

Борба, која би се почела у томе смислу, била би осуђена на пропаст заједно с онима, који су је почели. Поред свих својих невоља један пространији и сунчанији хоризонт

увек нам је био пред очима. Наша политичка историја је пуна докумената сваке врсте, али она није у стању да нам пружи ни неколико слабих религиозних покрета. То нису никада била наша витална питања. Наш је народ побожан, али није фанатик, и осетљивији је много више у националном смислу. Пред његовом националном чежњом пламеном и страсном, израђеном и одређеном, губе се сви сепаратистични мотиви, па и верски.

Конфесионалној мржњи неће бити места, нити ће постојати њен утицај на јавни живот у држави, која ће животне снаге свога народа упутити рационалним стазама, којима, најзад, само време иде. Тај »последњи разлог« што се испречава пред наш циљ, та верска разлика једног и стог народа не може бити чињеница.

И Морган (Essais sur les nationalités) пише поводом тога: »Код народа који су прожмани вишим осећањима, који су навикнути на поштовање туђих вероисповести, народности дух одбацује све разлике религиозних осећања. Најлепши пример за то то дају Југословени. У опште, већина је Срба православна; Хрвати и Словенци су католици. Сем тога налазимо протестанте у Угарској, и у Босни имамо муслимана. Та разлика у вероисповестима не смета Југословенима да траже, политичко уједињење свога народа.«

ИЗ РУСИЈЕ

Петроград. — Влада руске републике, која јепустила стару руску војску, сада се бори са непријатељем нотама, телеграмима и протестима. Ниједан министар иностраних дела није био толико заузет колико Чичерен. Али, цео његов рад остаје без резултата, јер се ствари развијају веома неповољно за руске интересе. Чичерин је упутио Немачкој 14. протест, у коме пита: да ли она признаје мир у Брест-Литовску или поставља нове захтеве и које?

Ништа није чудноватије од држања Немачке, чије војске продиру у свим правцима Русије истом оном лакоћом, којом су Руси некад заузели Сиберију. Кад је Чичерин због овога тражио обавештења од графа Мирбаха, он му је одговорио, да то нема никакве важности, да продирање неће имати никаквих политичких последица и да се оно врши искључиво из локалних стратешких обзира, што неће имати никаквог утицаја на садашње добре одношаје између Немачке и Русије.

АВИАТИКА

Париз. — »Матен« говори о последњим сјајним успесима француских и енглеских авиатичара, који су за 48 сати уништили четирине немачке ескадриле, истиче како непријатељска авиатика преживљује један несрећан моменат. У марту и априлу она је изгубила 322 апарата док смо ми изгубили 92. И бројни различити одговара квалитет у жртвама. Никад од почетка рата француска авиатика ни-

је била тако знатно надмоћна.

Један заробљени пилот каже, да је инфериорност немачке авиатике највећа мука за немачку врховну команду, јер озбиљно омета планове опште офанзиве.

Коментар »Франкфуртер Цајтунга«, који каже да се с материјалног гледишта мала Немачка не може мерити са укупном силом највећих и најбогатијих држава света, доказује колико мора да је дубоко разочарење код Немаца.

»Матен« закључује, да

је превласт у ваздуху дефинитивно испала из руку непријатеља и он је неће више никад повратити.

Семба бавећи се у »Иманите« општом ситуацијом каже: »Ми имамо два велика мотива да се надамо: придолажење америчких снага, и брз напредак наше авиатике. Заједнички напор Савезника у авијацији већ нам је обезбедио знатну надмоћност, али се приближава час, када ће ова надмоћност бити неупоредива и кадра да принуди Немце да моле за мир.«

ЗАПАДНИ ФРОНТ

Париз. — У очи страховањих борби. Зна се, да ће напад бити страдан, без обзира на жртве. Немци се надају, да ће задобити коначну победу, ако на ширем фронту обнове своју тактику од 8. марта. Свој први покушај платили су са 600.000 људи, избачених из строја.

»Журнал« пише, да је Лудендорф одлучио да жртвује милион, па и милион и по људи. Савезници су спремни, да достојно дочекају непријатеља. Врховна Команда је спремна. Војници су доказали своју храброст и отпор. Французи су уверени, да ће непријатељ проћи и овога пута, као и до сада. Резерве генерала Фоша налазе се на положајима, одакле се сваког момента могу кренути онамо, где буде потребно.

»Ом Либр« пише, да на сваком сектору има довољно људи, да спре-

че непријатеља да постигне циљ, за који је претрпио толике узалудне жртве. Бомбардовање, које је пре неколико дана било веома интензивно у Фландрији и Пикардији, опет је постало нормално.

»Ехо де Парис« доноси, да је непријатељ концентрисао око 80 дивизија према француско-енглеским положајима и из тога закључује, да ће Лудендорф поново отпочети са својом офанзивом. Несумњиво је, да се овде ради на једном очајном покушају Немаца. Они ће употребити све могуће, да заврше рат. Никад гисма, упућивана немачким заробљеницима у Француској, нису била тако очајна и толико брисана од цензуре, као сада.

Париз. — Велика се офанзива очекује свакога часа. Војнички критичари нагађају где ће се извршити главни напад: да ли у правцу

ФЕЛТОН

П. Д. Милићевић

СРБИЈИ

Немој да малакшеш. Ми ћемо доћи, снажни као некад. Ти нас познајеш од колевке. У нашој души дижу се твоји храмови. У нашем срцу живиш ти, лепа и млада. Инад наше снаге само је смрт. Умрећемо још једном за тебе, насмејани. Али нећеш више имати непријатеља. Заклели смо се вером. Заверили смо се Богу.

Чујеш ли шум наших корака? Осећаш ли дах наше љубави? Сенка наших застава пала је на твоја поља. Пушка наша вршти кроз твоје планине. Пошли смо, васкрсли. На наша бледа чела време реже речи: вечити победиоци. Тешко непријатељу који нас дочека на нашим гробовима.

Закубориће весело твоји потоци ливадама. Замиришаће страсно твоје цвеће планинама. И тебе ће, нападну, огрејати сунце. Јекнуће стара песма, селом и друмом. И у тишини храстових шума виле ће прести тихо дирљиве и златне приче. Ми ћемо заборавити тугу што нам је у туђини пратила дане, црне као ноћ. Бићемо опет твоја несташна и вечито добра деца.

Дотле, чувај нам име, лепо као наша младост, велико као наш живот, име крвзаво као наша смрт, Земљо, што си нас родила, Домовино, што си нас задржала слашћу слободе, Отаџбини, што си нас славом оцила, незаробљена у ропству, под гвожђем несломљена, у бесу необешчашћена.

МАРСЕЛ ПРЕВО:

НЕВИНИ САСТАНАК

(LE RENDEZ-VOUS BLANC)

Госпођа Дитеј г-ђи де Гранс.

Ти си отворила ово писмо, моја Кло, говорећи радосно: »Гле, то се свршило...« јер ја сам ти обећала да ти напишем чим... се то сврши — и веровала сам, а и ти исто тако, да то неће ни мало задоцнити, јер смо се раставили има већ десет дана. Ти си отпутовала за Диеп, а ја остала у Паризу, где ме је задржала нада, да познам ускоро »радост од авантуре...« Изгледало ми је да сам изабрала најзгодније време, почетком августа Париз је празан. Жилиен, који није баш увек глуп, — уверићеш се доцније да је понекад, — врло ми је

вешто доказао, да нисам могла да изаберем згоднији моменат за наш незаконити брак.

— Пре свега, казао је, никаква опасност не постоји, да нас сретну, или прате...

Има само паланчана и Енглеза на улицама... Затим, циклон светског живота — (Жилиен говори на тај начин, за време страсти од четврт сата) — не вуче вас више... Може се прервати једно другоме тих дугих последоднева, а после, има се у вече потпуна самоћа за сањање!...

За сањање! Он ме је већ гледао, сањајући на милиону последодневу, прове-

дену у његовом наручју. То је значило журити много. Ја са своје стране одлучила сам, да пробам ове сласти, чак шта више, ја нисам била сигурна да ћу их окусити у његовом наручју; јер, исто тако, као што сам желела љубавника, сматрала сам да нађем, овога пута, више него ли мужа. Ах! и колико мало људи ми се свиђа! Желела сам да изаберем доста лепог дечака, светског, елегантног, веселака, спортсмена и чак шта више нешто мало духовитог...

Али већина људи, који ме физички, нису одбијали од себе, били су глуми као њихово одело. Упитана за савет, мудра Кло, ти си ми одговорила: »Среди се... Узми онога који је по твојем »укусу« најбољи... «То је био Жилиен, одлучно... Он је био по моме »укусу«

као што ти кажеш, али, направила сам већу грешку. Он ми изгледа погодан љубавник за макоју од мојих пријатељица, али за мене, ја сам сањала о нечему особитом, јединственом: ја сам сањала љубавника.

Љубавник један пут изабран, остаје избор стицаја околности, где се сусрет извршио. Зар не треба, да љубавник буде изнад мужа и да украс прељубе помрачи онај из брака?... Али, шта нам пружају, пресиоци наше леве руке? Кола, хотеле, неудобне собе за самце... Јам напоменула ово Жилијену...

Верујте, одговори, ја сам готов, ако од тога зависи ваша одлука, узеву подзакуп једну палату у Венецији; али, верујте ми, ништа не вреди као једно приземље брижљиво изабрано и намештено од младих који зна свој Париз, као ја, у кварту дискретном и савршеним поузданиям...

(Наставиће се)

Париза, Амијена, Араса али у Фландрији, тврдећи, да ће бити веома јаких диверсија.

Из непријатељских докумената види се, да је непријатељ још неодлучан у избору.

Сви критичари једнодушно тврде, да је наша Врховна Команда спремна на сваку евентуалност. Напор, који ће извршити Немци да дођу до коначног резултата, неће постићи свој циљ.

Баре испитује у »Ехо де Пари-у« непријатељски план. Изјављује, да се Немци излажу опасности страховитог пораза, јер ће наићи на редове савезничке војске попуњене, реорганизоване, надахнуте новом вером и под заједничком командом великог војсковође генерала Фоша. Припреме савезника су исто тако велике као и Немачке. Споразум располаже са свежим америчким снагама, чији број износи преко пола милиона људи, које се непрестано појачавају и већ улазе у борбу, располажући првокласном артиљеријом и многобројним аеропланима. Поред тога, искуство нам показује, да енглески и француски војници постају непобедни кад се измешају, јер се у том случају истичу у храбрости и пожртвовању.

»Матен« предвиђа напад на фронту Арас-Албер. Напад ће, по свој прилици, извршити војска генерала Белова, која од почетка априла није била ангажована у веће акције.

Неки листови виде у продужењу затишја доказ, да непријатељ није сасвим спреман и да оклева. Радују се што се тим пружа прилика савезницима, да се што боље спреме да дочекају непријатеља.

»Л'Ом Либр« у уводном чланку пише, да има разлога веровати, да непријатељ неће одмах предузети офанзиву. Пошто је непријатељ присиљен, да овом борбом дође до коначног решења, то је неће отпочети пре, но што предузме све потребне мерепредострожности. За Немачку види црне тачке у приликама у Аустрији, агитацијама у Русији и америчком напору на копну, у води и ваздуху. Није, с тога, чудновато што Хинденбург и Лудендорф још оклевају.

У УГАРСКОЈ

Цирих. — Према вестима, које стижу из Пеште, у мађарском се сабору појавила жива дискусија о уговорно измишљању Немачке и Аустрије. Многи су посланици поделили интерпелације у разном смислу, тражећи

објашњења у погледу природе и обима обновљеног савеза и у погледу Мител-европе. Један од највећих противника одлуке цареве јесте гроф Карољи, кога помажу и социјалисти. Он је држао жесток говор привлажујући нови савез као бацање рукавице Европи и показао је какав ће уплив имати Немци у унутрашњим питањима монархије. Затим је жестоко напао Немачку изјављујући да је она изазвала светску катастрофу и изнео је нова открића, о којима нема још појединости.

Карољијев је говор изазвао велике инциденте и буру.

Сутрадан је председник министарског савета Векерле одговорио на разне интерпелације и потврдио продужење и учвршћење уговора о савезу између Немачке и Аустроугарске. Додао је, да су уговорене војне конвенције, али у том смислу да Аустро-Угарска придржава право да независно располаже својом судбином. Што се тиче Мителевропе рекао је, да треба желети што ужу економску унију између држава централне Европе, али да ће уговори, пре него што буду закључени, бити поднети сабору.

ДВА СИСТЕМА

Вашингтон. — Енглески главни комесар лорд Ридинг, кога је како већ јависмо — представио новинарском клубу бизнис председник Сједињених Држава Тафт, одао је том приликом част напору, који доприносе Сједињене Државе за рат и рекао: »Док америчка мрнарница ради у великом стилу, да смањи сумаренску опасност, дотле се у Европу преноси толико трупа, колико тонажа допушта. Данашња борба је борба између два владајућа система: једног, у коме појединац постоји због славе једне династије, и другог, у коме држава постоји због заштите појединца.«

ЈЕДНО УПОРЕЂЕЊЕ

Цирих. — »Арбајтер Цјитунг« говорећи о новом савезу, упоређује га са лигом народа и каже како је Чернин изјавио, да се монархија не бори за империјалистичке циљеве. Лист даље каже, да аустријски народ имају право, да знају, да ли се барон Буријан држао овог принципа за време последње конференције, и пита, да ли се уговор, склопљен у главном стану слаже са начелима Вилсона, с којима су се сложили и Чернин и Хертлинг, и предвиђа, да ће проширење савеза на територији Споразум на такве мере, услед којих ће Европа остати подељена у два тabora, који ће се надметати у наоружању и у економ-

ској борби, што ће створити клице за нове ратове. »Док напротив лига народа морала би бити триумф права, а не сила«.

ШТА ЗНАЧИ АМЕРИКА

Лондон. — Сер Карл Лукус говорећи на једном састанку у заводу за колоније рекао је: »Питају, да ли Немци воде рачуна о значењу уласка Америке у рат. Улажење Америке у рат не значи само, што су савезници добили више милиона људи једне ратоборне расе и разноврсне изворе, већ и што је ушао у рат једини између великих светских народа, који је пре двадесет година водио четворогодишњи рат и срећно га довршио.«

Мис Хигинс, члан мисије америчких радника рекла је, да су Сједињене Државе одговориле на апел крви. Енглеска им је дала много полета. Америчко је срце пуно захвалности за оно што су учинили синови Енглеске.

Хери Бритен је рекао: »Америчке припреме на западном фронту задивљују својом грандиозношћу. Сједињене Државе се спремају да даду пет милиона војника и, ако се Немци не предаду овај ће се број увећати колико буде потребно.«

РАД ТЕНКОВА

Лондон. — Један виши енглески официр испричао је ово дописнику »Рајтерове Агенције«:

»24 априла Неци су први пут употребили тенкове. Тога дана увели су у борбу свега 6 тенкова и постигли извесне успехе. Али кад су наши тежки тенкови ушли у акцију, ствар је добила сасвим други изглед и немачки тенкови били су отерани. Наши лаки тен-

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Обострана артиљеријска активност врло значајна у пределу шуме Ангар и јужно од Авре. Један непријатељски испад, после озбиљне артиљеријске припреме, на француске положаје на сектору Орвијер Сорел није имао никаквог резултата.

Други непријатељски покушаји у Шампањи и у Вогезима такође нису успели.

Француске патроле и одељења задобили су заробљеника нарочито у пределу Елете.

23 сата. — Нема никакве пешадиске акције. Артиљеријска активност на неким тачкама северно и јужно од Авре.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Један део наших трупа извршио је препад на непријатељске ровове јужно

кови, њих 7 на броју, нанели су непријатељу тешке губитке. Мисли се, да су они изабацили из строја више од 400 непријатељских војника. Поред тога, један непријатељски напад био је задржан и одбијен. У целој тој акцији наши су губитци били 5 људи. Тако је посада на тенковима од 20 људи изабацила из строја 400 Немаца и сломила напад једне целе бригаде.«

Дневне Вести

ОДЛАЗАК НА ФРОНТ

Г. Венизелос посетио је јуче фронт и одржао смотру над грчким трупама. Био је одушевљено примљен од војника. Генерал Жером давао је ручак у част Г. Венизелоса.

По повратку са фронта, био је синоћ на вечери код генерала Гигоме.

БОМБАРДОВАЊЕ БИТОЛА

За прошлих 24 сата непријатељ је изабацио на Битољу и на периферију 178 граната и две бомбе са аероплана.

Погинула једна жена. Рањени: један човек, једна жена и два детета.

Порушено и оштећено 19 кућа.

ЗА ЗАРОБЉЕНЕ

Берн. — Конференцију италијанских и немачких делегата која се састала 19 априла у Берну да уреди питање ратних заробљеника закључио је председник швајцарске конфедерације. Конференцији је председавао швајцарски опшумоћени министар Паук де Нихерт и постигла је задовољавајући резултат. Потписан је уговор о размени тешко рањених и тешко болесних као и о поступању са заробљеницима. Уговор треба да још ратифицирају обе владе и онда ће бити публиковане појединости.

од Бикоја и задобио 14 заробљеника и 2 митраљеца. Преко ноћи извршили смо такође друге успешне препаде источно од Ебитерне и јужно од Невил Витас, и резултат је био 14 заробљеника и један митраљез.

Прошле ноћи одбили смо непријатељске препаде у близини Саји де Сек, Бикој, Аблензевил, Фестибер и Мери.

Непријатељска је артиљерија била интензивнија нарочито на секторима Виљер Бретоне и Дернанкур, у близини Бикоја и између шуме Ниен и Метеран.

Додније. — Преко ноћи Француске су трупе одбиле један непријатељски препад на сектору северно од Бајела. Бомбардовање на сектору Виљер Бретоне било је жестоко и гранатама са загушљивим гасовима.

Било је жестоко бомбардовање гранатама са загушљивим гасовима јутрос нарочито источно од Енжа.

12 текућег месеца летење је било могуће само кратко време. Искористили смо време да бацимо 30.000 кило бомба на логоре у близини Армантиера и Мервила, на један депо муниције у Варсенер и на докове Брица.

У ваздушној борби оборено је 8 немачких апарата, а 2 су се спустила ван контроле. Оборен је нашом митраљеском ватром још један аероплан. Сви наши апарати су на броју.

У кратком периоду ноћи, кад је бомбардовање било могуће бацили смо 11.000 кило бомба на Перон, Бапом и Марикур. Сви су се наши апарати вратили.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Атина. — Јављају из Берна, да је 50 војника стрељано из дивизије, која није хтела да отпутује на западни фронт. Цук који је држао митинг противу рата, на источном фронту, разоружан је и велики број људи је стрељан.

Париз. — Јављају из Москве: Кадети су донели резолуцију, којом препоручују лојалност Руса према Савезницима, а осуђују позив Немца у циљу да учврсте нови режим.

Рим. — Агенција Стефани јавља: 1 маја наше ескадриле хидроплана успешно су бомбардовале војничке објекте на острву Вису и у Драчу и проузроковале пожаре. Енглески су аероплани 30 априла такође, бомбардовали војничке објекте у Драчу са добрим резултатом. Упркос артиљеријске ватре сви су се аероплани вратили неповређени у своје базе.

Цирих. — Из Беча: Већ су ступиле под оружје ново позване четири класе.

Вашингтон. — Пошто су покушаји са италијанским аеропланима »Капрони« за бомбардовање показали најбоље резултате, влада је решила да за бомбардовање усвоји аероплане типа »Капрони.«

Рим. — »Жориере д'Италија« јавља да у немачким рововима кружи вест о смрти Хинденбурговој.

Атина. — Потписан је декрет, по коме, грчки краљ Александар има да плаћа све порезе као и остали грчки грађани.

Париз. — Основан је комитет руски, који ће радити заједно са Савезницима. На првој седници говорио је министар морине Лејг и Ефремов.

Берн. — Немци су упутили ултиматум генералу Мазовецком команданту другог пољског корпуса и напали су га са великим снагама.

Париз. — Војни критичари, коментаришући застој немачке офанзиве, кажу да је то

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Уобичајен артиљеријски двобој скоро на целом фронту, постао је нарочито интензиван у зони Тонале, био је и нешто жив на доњој Пјави. На јужним обронцима Сасо Росо напади непријатељских патрола потпмагани митраљеском и пушчаном ватром и ручним бомбама, одбијени су ватром наших предстража и нашим батеријама. Код Граве ди Пападополи чарчке између извиђница. Наши и савезнички авијатичари гађали су митраљезима и бомбардовали са мале висине непријатељске трупе, батерије логоре у котлини Азиага и дуж Пјаве.

услед надмоћности авијације савезничке, тешкоћа да се припреми напад, неизвесности уопште, рад мимоилажења у погледима између Хинденбурга и Лудендорфа, и због рђаве унутарње ситуације у Немачкој.

Базел. — Власти у Владивостоку забраниле су улазак у варош Немцима и Аустријанцима.

Берн. — У Украјини су почеле борбе између трупа немачких и трупа Раде. Трупе Раде потпомогнуте једним пољским корпусом, одбиле су Немце на много тачака.

Берн. — Велики неред избили су у Украјини, кућа диктатора Скоропадског опкољена је војницима, присталицама Раде. Диктатор је рањен из пушке.

Берн. — Конгрес сељака у Украјини, који су Немци растерали, састао се тајно и упутио прокламацију народу, протествујући против Немаца и захтевајући независност Украјине.

Атина. — »Патрис« дознаје да ће грчки генералисим Данглис имати главни стан у Солуну.

Париз. — Поводом преокрета, који је наступио на претресу Матијеа и Пе Сеаја, биће суочене између Бријана и Пенлевеа, Виолета, Сараја и генерала Кордоније.

МАЛИ ОГЛАСИ

Српска књижара М. Ристивојевића код Беле Куле, препоручује разне српске књиге и романа, разне граматике, речнике и уџбенике, за учење страних језика, календаре велике и мале цешне, дописне карте беле и друге. 20-30

Српско Трг. Друштво. Улица Александра Великог број 7, обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Препоручује нашем свету, да се користи услугама ове новчане установе за све своје послове. Врши на својој благодатној размени свих новчаних кованица по повољним дневним курсевима.